

Warszawa, dnia 16 listopada 2018 roku

Grupa Inicjatywna Organizacji
Branżowych i Przedsiębiorców
Branży Tłumaczeniowej

Adres do doręczeń:
ul. Emilii Plater 25 lok. 44
00-688 Warszawa

Sz. P. prof. dr hab. Gertruda Uścińska
Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
ul. Szamocka 3, 5
01-748 Warszawa

Dot.: *postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego pn. „Wykonywanie przez tłumacza przysięgłego poświadczonych tłumaczeń tekstów dla II Oddziału ZUS w Warszawie, znak postępowania 450000/271/13/2018-ZAP”*

Szanowna Pani Prezes,

w nawiązaniu do ww. postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na wykonywanie przez tłumaczy przysięgłych poświadczonych tłumaczeń tekstów postanowiliśmy zwrócić się do Pani Prezes z wnioskiem o ponowne przeanalizowanie kwestii zasadności i dopuszczalności organizacji tego typu przetargów w świetle przepisów ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego (dalej jako „uztp”) w związku z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych.

Niniejsze pismo stanowi wspólne wystąpienie władz Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS, Związku Zawodowego Tłumaczy Przysięgłych, Bałtyckiego Stowarzyszenia Tłumaczy, Lubelskiego Stowarzyszenia Tłumaczy, które skupiają znaczną część aktywnych zawodowo tłumaczy przysięgłych oraz przedstawicieli biur tłumaczeń będących uczestnikami rynku zamówień publicznych, a w tym IURIDICO Legal & Financial Translations sp. z o.o. oraz BT DIUNA ARRAKIS sp. z o.o. sp.k.

W toku przedmiotowego postępowania zostały zadane pytania dotyczące tych kwestii, jak również sprawy zastosowania w umowie zawartej w wyniku udzielenia zamówienia publicznego stawek urzędowych wynikających z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 roku w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego.

Odpowiedź udzielona przez ZUS II Oddział w Warszawie w dniu 4 października 2018 roku stanowi, jedno z niewielu upublicznionych stanowisk organu administracji publicznej w przedmiocie dopuszczalności organizowania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w reżimie ustawy Prawo zamówień publicznych na wykonywanie tłumaczeń poświadczonych na rzecz organów objętych

hipotezą przepisu art. 15 uztp w ramach postępowań prowadzonych przez te organy na podstawie przepisów ustawy. Dotychczas zbliżone kwestie były przedmiotem wymiany pism pomiędzy PT TEPIŚ a Ministerstwem Sprawiedliwości w kontekście postępowania karnego i międzynarodowego obrotu prawnego. Jednak sposób działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i podejście do problemu skłoniło nas do podjęcia tematu w bezpośredniej korespondencji.

Obszerne odniesienie się do tej kwestii przez Zamawiającego – ZUS II Oddział w Warszawie spotkało się z naszym uznaniem z uwagi na sam fakt pochylenia się nad tak ważką dla naszego środowiska zawodowego i całej branży tłumaczeniowej kwestią. Niestety treść udzielonej odpowiedzi obarczona jest – naszym zdaniem – poważnymi błędami logicznymi, wewnętrznymi sprzecznościami oraz oparta na wadliwej argumentacji prawniczej i błędnej interpretacji przepisów. Ta konkluzja dotyczy obydwu kwestii – samej dopuszczalności organizacji takich przetargów, jak również kwestii zastosowania stawek urzędowych.

W niniejszym piśmie chcielibyśmy przedstawić nasze pełne stanowisko w tej sprawie. Prosimy o ponowne przeanalizowanie tych kwestii i przedstawienie stanowiska Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Jest to o tyle istotne, że nasze zastrzeżenia dotyczą głównie postępowań organizowanych przez jednostki ZUS i KRUS. Stoimy na stanowisku, że od wielu lat ZUS i KRUS sankcjonują niezgodne z ustawą praktyki przetargowe przyczyniając się tym samym do promowania i utrwalania nieuczciwych zachowań rynkowych.

Jeśli chodzi o postępowanie przetargowe, które stało się dla nas bezpośrednią inspiracją do wystąpienia z niniejszym pismem, to Zamawiający ostatecznie odrzucił zarzut niezgodności postępowania z ustawą i dokonał wyboru oferty najkorzystniejszej, a obecnie zapewne podpisał już również umowę z wykonawcą, którego oferta została wybrana.

Warte odnotowania jest, iż w wyjaśnieniach do SIWZ opublikowanych w dniu 4 października 2018 roku Zamawiający co do zasady podzielił sposób rozumowania i interpretacji stanowiący punkt wyjścia dla sformułowania zarzutu braku podstaw prawnych dla organizacji przetargu publicznego. Jednakże całkowicie zignorował płynące z tego konsekwencje prawne. Chodzi tutaj o przyznanie, że ZUS II Oddział w Warszawie w ramach realizacji przedmiotu zamówienia objętego postępowaniem przetargowym występować będzie jako organ administracji publicznej prowadzący postępowanie administracyjne na podstawie ustawy, na potrzeby którego wykonywane będą tłumaczenia poświadczone, które rozliczane są na podstawie stawek urzędowych wynikających z rozporządzenia Ministerstwa Sprawiedliwości. Całkowicie błędnie Zamawiający stwierdza, iż do takich sytuacji będzie miał zastosowanie art. 16 ust. 1 uztp, a wynagrodzenie tłumacza ustalane jest umownie. W tej konkluzji Zamawiający dostrzega uzasadnienie dla prawidłowości swojego postępowania, podczas gdy esencja wyводу samego Zamawiającego potwierdza, iż mówimy o sytuacji przewidzianej w art. 16 ust. 2 uztp, która stanowi wyjątek od cywilnoprawnego charakteru usług świadczonych przez tłumaczy przysięgłych.

Zamawiający podważa argumentację pytającego w zakresie powołania się na wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 20 lipca 2016 r. (sygn. akt: II Ca 272/16) stwierdzając, iż stan faktyczny sprawy rozpatrywanej przez ten sąd dotyczył tłumaczeń poświadczonych wykonywanych w ramach czynności procesowych podejmowanych przez Policję na podstawie Kpk. Argument ten jest całkowicie chybiony.

Artykuł 15 i 16 ust. 2 uztp wymieniają sądy, prokuraturów, Policję oraz organy administracji publicznej. Wszystkie te organy w ramach postępowań prowadzonych na podstawie ustawy nie zawierają umów z tłumaczami przysięgłymi tylko ich wzywają lub powołują, a wezwany tłumacz może odmówić wykonania czynności wyłącznie w przypadku zaistnienia szczególnie ważnych przyczyn. Takie czynności rozliczane są na podstawie stawek urzędowych przewidzianych w rozporządzeniu MS. Nie ma tutaj mowy o stosunku cywilnoprawnym, którego podstawą jest równość kontraktowa stron, możliwość

odmowy wykonania zlecenia i negocjowania jego warunków. Nie ma też tutaj mowy o „odpłatnej umowie”, która jest warunkiem koniecznym dla zastosowania reżimu prawa zamówień publicznych.

Konkludując – biorąc pod uwagę, że ZUS II Oddział w Warszawie podziela dość oczywisty wniosek autorów niniejszego pisma, iż jest organem administracji publicznej, który będzie zlecał wykonanie tłumaczeń poświadczonych na potrzeby postępowań prowadzonych na podstawie ustawy oraz że takie czynności rozliczane są na podstawie stawek urzędowych wynikających z rozporządzenia MS, to dalszą konsekwencją jest stwierdzenie, że w takiej sytuacji procedury przetargowe przewidziane ustawą Prawo zamówień publicznych nie mają zastosowania, a ponadto, iż w relacji pomiędzy organem a tłumaczem nie powinien występować pośrednik w postaci biura tłumaczeń.

Należy również podkreślić, że tłumacz przysięgły wykonując tłumaczenia dla ZUS bądź KRUS działa na rzecz organu w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy. Mają więc tutaj bezpośrednie zastosowanie konstrukcje prawne przewidziane w art. 15 i 16 ust. 1 uztp. Pomocniczo wskazać można, że zgodnie z art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych *„W sprawach uregulowanych ustawą stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego chyba że ustawa stanowi inaczej”*. Natomiast Kodeks postępowania administracyjnego reguluje udział tłumacza w niektórych czynnościach w art. 69 § 2 Kpa, a do trybu jego powoływania jako osoby posiadającej wiadomości specjalne należy stosować odpowiednio art. 84 Kpa.

Należy przy tym zaznaczyć, za wyrokiem NSA z dnia 12 lipca 2016 roku (sygn. akt: II GSK 409/15) i wyroku WSA w Gdańsku z dnia 4 października 2016 roku (sygn. akt: I SA/Gd 840/16), że organ administracji publicznej (a w tym ZUS) zobligowany jest do dokonywania w języku polskim zarówno czynności ustnych, do których odnosi się art. 69 § 2 Kpa, jak i do prowadzenia w tym języku dokumentacji postępowania, a to oznacza prawną powinność posługiwania się w postępowaniu administracyjnym przetłumaczonymi dokumentami.

Konstytucyjna zasada, której odzwierciedleniem są przepisy ustawy o języku polskim, stanowiąca, iż językiem urzędowym jest język polski, warunkuje, aby dokumenty będące zasadniczym dowodem wpływającym na rozstrzygnięcie sprawy administracyjnej zostały przetłumaczone na język polski, umożliwiając tym samym prawidłową ocenę wyniku badania treści takiego dokumentu (por. wyrok NSA z dnia 10 października 2008 r., sygn. akt I GSK 1088/07).

Obowiązek zapewnienia tłumaczenia dokumentu dołączonego przez sam organ do materiału dowodowego spoczywa na tym organie, który prowadzi postępowanie administracyjne, co wynika przede wszystkim z ogólnego obowiązku organu podjęcia wszelkich czynności niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego (art. 7 k.p.a.), skonkretyzowanego obowiązkiem zebrania i rozpatrzenia w sposób wyczerpujący całego materiału dowodowego (art. 77 § 1 k.p.a.). Dokonywanie ustaleń faktycznych o kluczowym dla sprawy znaczeniu w oparciu o obcojęzyczne i nieprzetłumaczone na język polski materiały niewątpliwie stoi w sprzeczności z przepisami prawa procesowego, tj. art. 6, art. 7, art. 77 k.p.a.

Do sporządzenia tłumaczenia dokumentów z języka obcego na język polski uprawniony jest przede wszystkim tłumacz przysięgły (art. 13 pkt 1 uztp). Zasada tłumaczenia przysięgłego dotyczy w szczególności tych przypadków, gdy przedmiotem dowodu jest okoliczność mająca istotne znaczenie dla sprawy (por. wyrok NSA z 12 lipca 2016 r., sygn. akt II GSK 408/15).

Z wnioskiem o zajęcie stanowiska w powyższych kwestiach zwrócimy się również do Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Urzędu Zamówień Publicznych, jako organów właściwych odpowiednio dla rozstrzygnięcia kwestii związanych z zawodem tłumacza przysięgłego oraz rozstrzygnięcia wątpliwości prawnych o charakterze systemowym z zakresu regulacji ustawy Prawo zamówień publicznych.

W załączeniu przedstawiamy szczegółowe uzasadnienie prawne ogólnie odnoszące się do niedopuszczalności organizowania przetargów na tłumaczenia poświadczane wykonywane na potrzeby postępowań prowadzonych na podstawie ustawy przez ZUS i KRUS jako organy administracji publicznej.

Mamy nadzieję na konstruktywne podejście przez Panią Prezes i służby prawne Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do poruszonych w niniejszym piśmie problemów i rozpoczęcie dyskusji, która doprowadzi do wyeliminowania z działalności podległych Pani jednostek niezgodnych z prawem praktyk przetargowych.

Z poważaniem

Załączniki:

- Załącznik nr 1 – Uzasadnienie prawne stanowiska autorów pisma;
- Załącznik nr 2 – Wyjaśnienia i modyfikacja treści SIWZ z dnia 4 października 2018 roku.

Do wiadomości:

- 1) Urząd Zamówień Publicznych
Departament Kontroli Zamówień Publicznych
ul. Postępu 17A
02-676 Warszawa
- 2) Ministerstwo Sprawiedliwości
Departament Zawodów Prawniczych
ul. Chopina 1
00-559 Warszawa

UZASADNIENIE PRAWNE

Punktem wyjścia do omówienia problematycznego zagadnienia są przepisy ustawy z dnia 25 listopada 2004 roku o zawodzie tłumacza przysięgłego (Dz.U.2017.1505 t.j. z dnia 2017.08.07), a w szczególności art. 15 i 16 tej ustawy.

Art. 15 uztp. Tłumacz przysięgły nie może odmówić wykonania tłumaczenia w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, na żądanie sądu, prokuratora, Policji oraz organów administracji publicznej, chyba że zachodzą szczególnie ważne przyczyny uzasadniające odmowę.

Artykuł 15 stanowi, że tłumacz przysięgły nie może odmówić wykonania tłumaczenia, gdy kumulatywnie zachodzą dwie przesłanki, tj. po pierwsze, postępowanie powinno być prowadzone na podstawie ustawy oraz wezwanie powinno pochodzić od jednego z uprawnionych organów. Jeżeli chodzi zatem o postępowanie prowadzone na podstawie ustaw, to niniejszy przepis nie wskazuje, czy chodzi tu o akty normatywne prawa materialnego czy procesowego. Skoro przepis milczy w tej kwestii, to należy przyjąć, że ustawodawca stał na stanowisku, iż chodzi tu o każdą ustawę, chociaż w praktyce przeważać będą ustawy procesowe. Tłumacze przysięgli z uwagi na specyfikę zawodu są zatem wzywani do wykonania tłumaczeń głównie na podstawie ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848 z późn. zm.), ustawy Kodeks postępowania administracyjnego, ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.). Nie jest to jednak katalog zamknięty i w innych przypadkach, gdy spełnione są przesłanki przewidziane w art. 15 uztp to będą miały do nich zastosowanie te same zasady i charakter stosunku prawnego pomiędzy organem a tłumaczem również będzie taki sam.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest organem administracji publicznej (art. 66 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, postanowienie SN z dnia 2 marca 2012 roku - sygn. akt I UZ 48/11). Zgodnie z opisem przedmiotu zamówienia tłumaczenia mają dotyczyć postępowań w zakresie świadczeń udzielanych przez ZUS, a więc są to postępowania wynikające z przepisów rangi ustawowej. Zgodnie z art.123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych „W sprawach uregulowanych ustawą stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że ustawa stanowi inaczej.” Natomiast Kodeks postępowania administracyjnego reguluje udział tłumacza w czynnościach w art. 69 § 2, a do trybu jego powoływania jako osoby posiadającej wiadomości specjalne należy stosować odpowiednio art. 84 Kpa.

Art. 16 uztp.

- 1. Wynagrodzenie za czynności tłumacza przysięgłego ustala, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, umowa ze zleceniodawcą lub zamawiającym wykonanie oznaczonego tłumaczenia.*
- 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, stawki wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego wykonane na żądanie podmiotów, o których mowa w art. 15, przy uwzględnieniu stopnia trudności i zakresu tłumaczenia.*
- 3. Minister Sprawiedliwości może określić, w drodze rozporządzenia, stawki maksymalne za czynności tłumaczy przysięgłych inne niż wymienione w ust. 2, przy uwzględnieniu stopnia trudności i zakresu tych czynności.*

Należy zwrócić uwagę, że podstawową zasadą jest umowny charakter wynagrodzenia tłumacza przysięgłego. W art. 16 ust. 1 uztp ustawodawca określił zasadę konsensualnego ustalania wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego, która wyraża się poprzez zawarcie z tłumaczem przysięgłym umowy cywilnoprawnej, najczęściej umowy o dzieło bądź umowy zlecenia. Warto podnieść, że zasada swobody kontraktowania dotyczy także swobody negocjowania (por. wyrok SA

w Warszawie z dnia 5 grudnia 2007 r., I ACa 512/07). Przepis art. 16 ust. 1 przyznaje tłumaczom przysięgłym uprawnienia do wykonywania zawodu w sposób samodzielny, bowiem żaden przepis nie narzuca na tłumacza przysięgłego obowiązku prowadzenia działalności gospodarczej. Umożliwia to tłumaczowi prowadzenie działalności gospodarczej polegającej na wykonywaniu tłumaczeń, co jest jego niejako główną działalnością, ale także bycie zatrudnionym na podstawie umowy o pracę i wykonywanie tłumaczenia niejako subsydiarnie obok stosunku pracy.

Jednakże ust. 2 i 3 zawierające upoważnienia ustawowe do wydania rozporządzeń przez Ministra Sprawiedliwości istotnie modyfikują zasadę wynikającą z ust. 1 i wprowadzają od niej pewne wyjątki. Przepis ust. 2 przewiduje, iż Minister Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia stawki wynagrodzenia za czynności tłumacza wykonane na potrzeby sądu, prokuratora, Policji i organów administracji publicznej w związku z toczącym się na podstawie odrębnych regulacji postępowaniem, przy uwzględnieniu trudności i zakresu tłumaczenia. [zob. Kaczocho Mateusz, Mazuryk Marcin, Ustawa o zawodzie tłumacza przysięgłego. Komentarz elektroniczny – system informacji prawnej LEX, wyd. Wolters Kluwer]

Zasady te zostały uregulowane w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego (Dz.U.2005.15.131 z dnia 2005.01.26 z późn. zm.), które było dwukrotnie nowelizowane.

Treść art. 15 i 16 ust. 2 uztp wyklucza możliwość stosowania wobec wezwania tłumacza przysięgłego do wykonania tłumaczenia w postępowaniu na podstawie ustawy wobec organów, o których mowa w przepisie art. 15, norm wynikających z ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.), gdyż takie wezwanie nie ma cech umowy cywilnoprawnej, a co za tym idzie nie jest zamówieniem publicznym. Zamówieniem publicznym bowiem są odpłatne umowy zawierane między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane, tzn. jedną z cech zamówienia publicznego jest zawarcie umowy odpłatnej, tj. umowy cywilnoprawnej, poprzez stosowanie właściwych przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.). Do sytuacji unormowanej w art. 15 uztp w kontekście płacy za wykonane tłumaczenie będą zatem miały zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego (Dz. U. Nr 15, poz. 131 z późn. zm.). Nie można mieszać tych dwóch trybów.

Aby zobrazować istotę i wagę tego rozróżnienia warto przytoczyć fragmenty uzasadnienia stosunkowo świeżego wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 20 lipca 2016 r. (sygn. akt: II Ca 272/16). W wyroku tym SO w Lublinie oddalił powództwo tłumacza przysięgłego przeciwko Policji o zapłatę wynagrodzenia w zakresie przekraczającym stawki wynikające z rozporządzenia MS. Swoje rozstrzygnięcie sąd oparł na rozróżnieniu różnych typów wynagrodzenia i stosunków prawnych tłumaczy przysięgłych z odbiorcami ich usług, dokonanych przez ustawodawcę w art. 16 ust. 1 i 2 uztp. Sąd stanął na stanowisku, iż droga sądowa jest w tym przypadku niedopuszczalna, a stosunek prawny pomiędzy tłumaczem przysięgłym a podmiotami wymienionymi w art. 15 uztp nie ma charakteru cywilnoprawnego.

Sąd Okręgowy w Lublinie stwierdził:

„Powódka domaga się dalszego wynagrodzenia za wykonywanie czynności tłumacza przysięgłego w karnym postępowaniu przygotowawczym.

W orzecznictwie przyjmuje się, że tego rodzaju stosunek ma charakter administracyjnoprawny, a co najmniej mieszany – łączący elementy cywilne i administracyjne z przewagą tych ostatnich (por. uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 1997 r., OSP 1998/3/61, uchwała Sądu

Najwyższego z dnia 19 marca 1996 r., III Czp 22/96, Lex 24256, z dnia 28 listopada 1974 r., III Czp 76/74, OSNC 1975/7-8/108, wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 14 marca 2005 r., K 35/04). Wynika to przede wszystkim z braku równorzędności podmiotów tego stosunku niezbędnej w stosunkach cywilnoprawnych, a występuje nadrzędność organu procesowego i podległość biegłego, w tym tłumacza. Zadania tego ostatniego są jednostronnie wyznaczane przez organ powołujący tłumacza i przez niego jednostronnie kontrolowane. Źródłem powstania takiego stosunku jest postanowienie organu, prowadzącego postępowanie, które tłumacz ma obowiązek wykonać (art. 194 i 195 w zw. z 204 § 3 k.p.k., a także art. 200 § 1 w zw. z 204 § 3 k.p.c., gdzie mowa jest o „poleceniu organu procesowego”). Obowiązek wykonania tłumaczenia na polecenie organu procesowego wynika zresztą także z art. 15 ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 487, z późn. zm.; dalej: „u.z.t.p.”). Ewentualne niewypełnienie zadań jest sankcjonowane normami prawa procesowego (art. 285 k.p.k.) nie cywilnego.

Jakkolwiek więc stosunek prawny pomiędzy tłumaczem przysięgłym, a organem procesowym, ze względu na charakter czynności tłumacza, jest częściowo zbliżony do cywilnoprawnego stosunku zlecenia, to dominują w nim cechy administracyjnoprawne. Organ procesowy występuje bowiem w stosunku do tłumacza z pozycji władczej, a wykonanie tłumaczenia nie zależy od autonomicznie wyrażonej, zgodnej woli stron.

Brak wskazanej autonomii woli dotyczy także samego wynagrodzenia tłumacza za czynności, wykonywane na żądanie organu procesowego, albowiem art. 16 ust. 2 u.z.t.p. obliuguje Ministra Sprawiedliwości do określenia stawek tego wynagrodzenia w drodze rozporządzenia (co stanowi odstępstwo od wyrażonej w art. 16 ust. 1 u.z.t.p. zasady umownego ustalenia wynagrodzenia tłumacza pomiędzy zleceniodawcą, a zamawiającym). Rozporządzenie to (Dz. U. z 2005 r. Nr 15, poz. 131 z późn. zm.) stanowi z kolei podstawę do jednostronnego przyznania wynagrodzenia biegłego przez organ procesowy. Ustawodawca również w tym wypadku zastrzega formę postanowienia (art. 618I § 1 k.p.k.), które tłumacz może ewentualnie kwestionować w drodze zażalenia (w przypadku postanowienia wydanego przez Policję zażalenie przysługuje do prokuratora, nadzorującego prowadzone przez ten organ postępowanie przygotowawcze – art. 465 § 3 k.p.k.).

W konsekwencji stosunek prawny pomiędzy organem procesowym, a powołanym przez ten organ tłumaczem, pomimo mieszanego charakteru, nie jest poddany cywilnoprawnej metodzie regulacji, albowiem nie występuje w nim ani równorzędność podmiotów, ani autonomia ich woli. Nie jest to więc stosunek z zakresu prawa cywilnego. Tym samym sprawa o wynagrodzenie, wynikające z takiego stosunku, nie jest sprawą cywilną.

Na powyższą specyfikę zwrócił uwagę Sąd Najwyższy, wydając uchwałę z dnia 28 maja 1997 r., III CKU 24/97, zgodnie z którą nie jest dopuszczalna droga sądowa dla dochodzenia przez biegłego wynagrodzenia za opinię wydaną na zlecenie prokuratora w postępowaniu przygotowawczym. Siłą rzeczy, zwłaszcza wobec odpowiedniego stosowania przepisów, nakazanego przez art. 204 § 3 k.p.k., uchwała ta ma zastosowanie także do tłumacza przysięgłego oraz w przypadku, gdy tłumacz taki działa na zlecenie innego, niż prokurator, organu, prowadzącego postępowanie przygotowawcze.

Do roszczenia powódki nie mogą znaleźć zastosowania przepisy prawa pracy. W tym względzie wystarczy zważyć, że pomimo specyficznego charakteru stosunku pracy, stanowiącego więź całkowicie odrębnego typu, aniżeli stosunek cywilnoprawny, jego nawiązanie, ukształtowanie i rozwiązanie również opiera się na wspomnianej autonomii woli (art. 10 i 11 k.p.), której brak pomiędzy tłumaczem, a powołującym go organem procesowym. Z tej też przyczyny charakterystyczna, prawnopracownicza podległość (art. 22 § 1 k.p.) nie może być w żaden sposób wywodzona z nierównorzędności pomiędzy organem, prowadzącym postępowanie, a powołanym przez niego pomocnikiem. Wreszcie stosunek pracy ma charakter ciągły, w przeciwieństwie do czynności tłumacza przysięgłego, wykonywanych na

potrzeby konkretnego postępowania. Brak też przepisu szczególnego, który do żądanego przez powódkę wynagrodzenia nakazywałby stosować jakikolwiek przepis prawa pracy.

Roszczenie powódki o zapłatę kwoty 551,88 zł nie wynika więc ze stosunku cywilnoprawnego, stosunku pracy, ani też z innego stosunku prawnego, o jakim mowa w art. 1 k.p.c. Żaden przepis szczególny nie przewiduje też ochrony takiego roszczenia przed sądem cywilnym. W odniesieniu do niego droga sądowa jest więc niedopuszczalna.”

Warto w tym miejscu przypomnieć jedną z podstawowych zasad funkcjonowania stosunku prawnego w ogólności. Mianowicie prawom jednej strony odpowiadają obowiązki drugiej strony. Skoro zatem stosunek prawny pomiędzy tłumaczem przysięgłym a podmiotami określonymi w art. 15 uztp nie ma charakteru cywilnoprawnego, czyli innymi słowy nie jest to umowa, to wynikające z tego skutki dotyczą obu stron. Wysokość stawek za czynności tłumacza przysięgłego określa rozporządzenie. Nie podlegają one negocjacom i nie wynikają z umowy. Tłumacz nie ma prawa dochodzić wynagrodzenia przewyższającego wynagrodzenie obliczone zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu, a podmioty z art. 15 uztp nie mają prawa wynagrodzenia tego obniżyć bądź uchylać się od stosowania wskaźników i dopłat przewidzianych w tym samym rozporządzeniu. Paradoksalnie tłumacz nie może również dochodzić wynagrodzenia określonego zgodnie z rozporządzeniem na drodze postępowania cywilnego w przypadku opóźnienia w jego wypłacie.

Przejdźmy jednak dalej – a jak się do tego mają przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (Dz.U.2017.1579 t.j. z dnia 2017.08.24)?

Artykuł 1 ustawy Pzp stanowi, że: „*Ustawa określa zasady i tryb udzielania zamówień publicznych, środki ochrony prawnej, kontrolę udzielania zamówień publicznych oraz organy właściwe w sprawach uregulowanych w ustawie.*”

A czym jest zatem zamówienie publiczne?

Odpowiedź na to pytanie znajdujemy w art. 2 pkt 13) Pzp, zgodnie z którym ilekroć w ustawie jest mowa o „zamówieniach publicznych – należy przez to rozumieć umowy odpłatne zawierane między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane”. Istotą zamówienia publicznego jest zatem okoliczność, iż musi być ono „umową odpłatną”.

Powróćmy zatem do rozróżnienia stosunków prawnych zawieranych przez tłumacza przysięgłego w świetle art. 16 ust. 1 i 2 uztp. Zależnie od podmiotu, na którego rzecz świadczy się czynności oraz rodzaju postępowania, którego czynność dotyczy są to stosunki umowne oraz stosunki nie mające charakteru cywilnoprawnego (w przypadku podmiotów wymienionych w art. 15 uztp w zakresie postępowań prowadzonych przez nie na podstawie ustawy). Idąc dalej tym tropem i mając na uwadze definicję zamówienia publicznego dochodzimy do konkluzji, iż czynności tłumacza przysięgłego mogą być świadczone w ramach umowy w sprawie zamówienia publicznego na rzecz podmiotów niewymienionych w art. 15 uztp, a w przypadku podmiotów wymienionych w tym przepisie zamówienie publiczne może obejmować wyłącznie tłumaczenia nie dotyczące postępowań realizowanych na podstawie ustawy. Innymi słowy podmioty wymienione w art. 15 uztp w zakresie dotyczącym postępowań prowadzonych na podstawie ustawy nie powinny mieć możliwości ogłaszania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na usługi tłumaczeń uwierzytelnionych.

W świetle powyższej konkluzji dochodzimy do zasadniczego problemu prawnego, którego dotyczy niniejsze pismo. Na jakiej podstawie prawnej organizowane są postępowania przetargowe na świadczenie usług tłumaczeń uwierzytelnionych w ramach postępowań dotyczących ustalania świadczeń emerytalno-rentowych, które są postępowaniami prowadzonymi na podstawie ustawy, przez takie organy jak Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego lub Zakład Ubezpieczeń

Spółecznych, które jako organy administracji publicznej, należą do katalogu podmiotów wynikającego z art. 15 uztp?

Organizowanie takich postępowań stanowi próbę obejścia przepisu art. 16 ust. 2 w zw. z art. 15 uztp i rozporządzenia MS w sprawie stawek wynagrodzenia za czynności tłumaczy przysięgłych. Organy administracji publicznej w wyniku takich postępowań zawierają umowy z pośrednikami w postaci biur tłumaczeń, a wskutek stosowania kryteriów cenowych oceny ofert w połączeniu z fikcyjnymi kryteriami pozacenowymi stawki wynagrodzenia już na poziomie pośrednika są niższe niż urzędowe.

Do rozważenia jest również kwestia możliwego naruszenia przez osoby odpowiedzialne za organizację tego typu przetargów dyscypliny finansów publicznych. Zgodnie bowiem z art. 17 ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest niezgodne z przepisami o zamówieniach publicznych:

1) opisanie przedmiotu zamówienia publicznego w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję;

(...)

3) określenie warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub wymaganych od wykonawców środków dowodowych w sposób niezwiązany z przedmiotem zamówienia lub nieproporcjonalny do przedmiotu zamówienia.

Istnieje również obawa, iż działanie polegające na organizacji przetargu na tłumaczenia, które winny być wykonywane na rzecz organu w ramach stosunku publicznoprawnego, może być uznane za przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków przez funkcjonariusza publicznego oraz działanie na szkodę interesu publicznego (poprzez stosowanie stawek wyższych niż w Rozporządzeniu MS) lub prywatnego (tj. na szkodę interesu tłumaczy przysięgłych poprzez stosowanie stawek niższych niż w Rozporządzeniu MS), co może skutkować odpowiedzialnością karną (por. art. 231 KK).

Podsumowując należy stwierdzić, że do wykonania tłumaczenia w ramach postępowania prowadzonego na podstawie ustawy organ winien wezwać tłumacza imiennie przy zastosowaniu odpowiednich regulacji przewidzianych w procedurze administracyjnej.

II Oddział w Warszawie

WYJAŚNIENIA I MODYFIKACJA TREŚCI SIWZ

Dotyczy: postępowania na „Wykonywanie przez tłumacza przysięgłego poświadczonego tłumaczenia tekstów dla II Oddziału ZUS w Warszawie”, numer postępowania: 450000/271/13/2018-ZAP

Na podstawie art. 38 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1579 ze zmianami) zwanej dalej ustawą Pzp, Zamawiająco w odpowiedzi na wnioski o wyjaśnienie treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia, przesyła odpowiedzi na pytania zadane przez Wykonawców:

Wniosek nr 1**Pytanie**

Zwracam się z pytaniem o podstawę prawną ogłoszenia przetargu pn. „Wykonywanie przez tłumacza przysięgłego poświadczonego tłumaczenia tekstów dla II Oddziału ZUS w Warszawie” - numer sprawy: 450000/271/13/2018-ZAP.

Przepisy ustawy z dnia 25 listopada 2004 roku o zawodzie tłumacza przysięgłego (Dz.U.2017.1505 t.j. z dnia 2017.08.07), a w szczególności art. 16 tej ustawy określają podstawowe zasady odnoszące się do ustalania wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego. Przepis ten stanowi:

Art. 16.

- 1. Wynagrodzenie za czynności tłumacza przysięgłego ustala, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, umowa ze zleceniodawcą lub zamawiającym wykonanie oznaczonego tłumaczenia.*
- 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, stawki wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego wykonane na żądanie podmiotów, o których mowa w art. 15, przy uwzględnieniu stopnia trudności i zakresu tłumaczenia.*
- 3. Minister Sprawiedliwości może określić, w drodze rozporządzenia, stawki maksymalne za czynności tłumaczy przysięgłych inne niż wymienione w ust. 2, przy uwzględnieniu stopnia trudności i zakresu tych czynności.*

W ust. 1 ww. artykułu ustawodawca określił zasadę konsensualnego ustalania wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego, która wyraża się poprzez zawarcie z tłumaczem przysięgłym umowy cywilnoprawnej.

Jednakże ust. 2 i 3 zawierające upoważnienia ustawowe do wydania rozporządzeń przez Ministra Sprawiedliwości istotnie modyfikują zasadę wynikającą z ust. 1 i wprowadzają od niej pewne wyjątki. Przepis ust. 2 przewiduje, iż Minister Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia

stawki wynagrodzenia za czynności tłumacza wykonane na potrzeby sądu, prokuratora, Policji i organów administracji publicznej w związku z toczącym się na podstawie odrębnych regulacji postępowaniem, przy uwzględnieniu trudności i zakresu tłumaczenia. [zob. Kaczochoa Mateusz, Mazuryk Marcin, Ustawa o zawodzie tłumacza przysięgłego. Komentarz elektroniczny – system informacji prawnej LEX, wyd. Wolters Kluwer]

Warto w tym miejscu przytoczyć fragmenty uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 20 lipca 2016 r. (sygn. akt: II Ca 272/16):

„Jakkolwiek więc stosunek prawny pomiędzy tłumaczem przysięgłym, a organem procesowym, ze względu na charakter czynności tłumacza, jest częściowo zbliżony do cywilnoprawnego stosunku zlecenia, to dominują w nim cechy administracyjnoprawne. Organ procesowy występuje bowiem w stosunku do tłumacza z pozycji władczej, a wykonanie tłumaczenia nie zależy od autonomicznie wyrażonej, zgodnej woli stron.

Brak wskazanej autonomii woli dotyczy także samego wynagrodzenia tłumacza za czynności, wykonywane na żądanie organu procesowego, albowiem art. 16 ust. 2 u.z.t.p. obliguje Ministra Sprawiedliwości do określenia stawek tego wynagrodzenia w drodze rozporządzenia (co stanowi odstępstwo od wyrażonej w art. 16 ust. 1 u.z.t.p. zasady umownego ustalenia wynagrodzenia tłumacza pomiędzy zleceniodawcą, a zamawiającym). Rozporządzenie to (Dz. U. z 2005 r. Nr 15, poz. 131 z późn. zm.) stanowi z kolei podstawę do jednostronnego przyznania wynagrodzenia biegłego przez organ procesowy. Ustawodawca również w tym wypadku zastrzega formę postanowienia (art. 618l § 1 k.p.k.), które tłumacz może ewentualnie kwestionować w drodze zażalenia (w przypadku postanowienia wydanego przez Policję zażalenie przysługuje do prokuratora, nadzorującego prowadzone przez ten organ postępowanie przygotowawcze – art. 465 § 3 k.p.k.).

W konsekwencji stosunek prawny pomiędzy organem procesowym, a powołanym przez ten organ tłumaczem, pomimo mieszanego charakteru, nie jest poddany cywilnoprawnej metodzie regulacji, albowiem nie występuje w nim ani równorzędność podmiotów, ani autonomia ich woli. Nie jest to więc stosunek z zakresu prawa cywilnego. Tym samym sprawa o wynagrodzenie, wynikające z takiego stosunku, nie jest sprawą cywilną.

Na powyższą specyfikę zwrócił uwagę Sąd Najwyższy, wydając uchwałę z dnia 28 maja 1997 r., III CKU 24/97, zgodnie z którą nie jest dopuszczalna droga sądowa dla dochodzenia przez biegłego wynagrodzenia za opinię wydaną na zlecenie prokuratora w postępowaniu przygotowawczym. Siłą rzeczy, zwłaszcza wobec odpowiedniego stosowania przepisów, nakazanego przez art. 204 § 3 k.p.k., uchwała ta ma zastosowanie także do tłumacza przysięgłego oraz w przypadku, gdy tłumacz taki działa na zlecenie innego, niż prokurator, organu, prowadzącego postępowanie przygotowawcze.

Do roszczenia powódki nie mogą znaleźć zastosowania przepisy prawa pracy. W tym względzie wystarczy zważyć, że pomimo specyficznego charakteru stosunku pracy, stanowiącego więc całkowicie odrębnego typu, aniżeli stosunek cywilnoprawny, jego nawiązanie, ukształtowanie i rozwiązanie również opiera się na wspomnianej autonomii woli (art. 10 i 11 k.p.), której brak pomiędzy tłumaczem, a powołującym go organem procesowym. Z tej też przyczyny charakterystyczna, prawnopracownicza podległość (art. 22 § 1 k.p.) nie może być w żaden sposób wywiedziona z nierównorzędności pomiędzy organem, prowadzącym postępowanie, a powołanym przez niego pomocnikiem. Wreszcie stosunek pracy ma charakter ciągły, w przeciwieństwie do czynności tłumacza przysięgłego, wykonywanych na potrzeby konkretnego postępowania. Brak też przepisu szczególnego, który do żądanego przez powódkę wynagrodzenia nakazywałby stosować jakikolwiek przepis prawa pracy.

Roszczenie powódki o zapłatę kwoty 551,88 zł nie wynika więc ze stosunku cywilnoprawnego, stosunku pracy, ani też z innego stosunku prawnego, o jakim mowa w art. 1 k.p.c. Żaden przepis szczególny nie przewiduje też ochrony takiego roszczenia przed sądem cywilnym. W odniesieniu do niego droga sądowa jest więc niedopuszczalna.”

Powyższe rozważania mają zastosowanie również do zlecania tłumaczeń poświadczonych przez organy administracji publicznej. ZUZ zaś jest organem administracji publicznej (art. 66 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, postanowienie SN z dnia 2 marca 2012 roku - sygn. akt I UZ 48/11)

Zgodnie z opisem przedmiotu zamówienia tłumaczenia mają dotyczyć postępowań w zakresie świadczeń udzielanych przez ZUS, a więc są to postępowania wynikające z przepisów rangi ustawowej.

Artykuł 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (Dz.U.2017.1579 t.j. z dnia 2017.08.24) stanowi, że: „Ustawa określa zasady i tryb udzielania zamówień publicznych, środki ochrony prawnej, kontrolę udzielania zamówień publicznych oraz organy właściwe w sprawach uregulowanych w ustawie.”

A czym jest zamówienie publiczne?

Odpowiedź na to pytanie znajdujemy w art. 2 pkt 13) Pzp, zgodnie z którym ilekroć w ustawie jest mowa o „zamówieniach publicznych – należy przez to rozumieć umowy odpłatne zawierane między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane”. Istotą zamówienia publicznego jest zatem okoliczność, iż musi być ono „umową odpłatną”.

Powróćmy zatem do rozróżnienia stosunków prawnych zawieranych przez tłumacza przysięgłego w świetle art. 16 ust. 1 i 2 uztp. Zależnie od podmiotu, na którego rzecz świadczy się czynności oraz rodzaju postępowania, którego czynność dotyczy są to stosunki umowne oraz stosunki nie mające charakteru cywilnoprawnego (w przypadku podmiotów wymienionych w art. 15 uztp w zakresie postępowań prowadzonych przez nie na podstawie ustawy). Idąc dalej tym tropem i mając na uwadze definicję zamówienia publicznego dochodzimy do konkluzji, iż czynności tłumacza przysięgłego mogą być świadczone w ramach umowy w sprawie zamówienia publicznego na rzecz podmiotów niewymienionych w art. 15 uztp, a w przypadku podmiotów wymienionych w tym przepisie zamówienie publiczne może obejmować wyłącznie tłumaczenia nie dotyczące postępowań realizowanych na podstawie ustawy. Innymi słowy podmioty wymienione w art. 15 uztp w zakresie dotyczącym postępowań prowadzonych na podstawie ustawy nie mają możliwości ogłaszania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na usługi tłumaczeń uwierzytelnionych.

Tym samym usługi tłumaczeń poświadczonych w ramach postępowań prowadzonych przez ZUS na podstawie ustawy nie mogą być objęte przetargiem, a winny być zlecane po stawkach urzędowych wynikających z rozporządzenia MS.

Proszę zatem o wyjaśnienie na jakiej podstawie prawnej ogłoszono przetarg?

Odpowiedź:

Zamawiający wyjaśnia, że postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego prowadzone jest w trybie „przetargu nieograniczonego” na podstawie art. 39 Pzp. Zgodnie z art. 2 pkt 13 Pzp, ilekroć w ustawie jest mowa o „zamówieniach publicznych – należy przez to rozumieć umowy odpłatne zawierane między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są usługi,

dostawy lub roboty budowlane". Istotą zamówienia publicznego jest zatem okoliczność, iż musi być ono „umową odpłatną”. Innymi słowy - zamówienia publiczne dotyczą umów odpłatnych zawieranych między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane.

Również na gruncie prawa unijnego i orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości uznaje się, że umowa w sprawie zamówienia publicznego ma charakter odpłatny, jeżeli zamawiający zobowiązany jest do świadczenia wzajemnego względem wykonawcy, w zamian za świadczenia, które ten ma wykonać (por. wyrok ETS z 12.07.2001 r., C-399/98, Ordine degli Architetti delle Province di Milano e Lodi i inni v. Comune di Milano, ECR 2001, s. I-5409, pkt 77). Przedmiotem umowy w sprawie zamówienia publicznego jest zawsze ekwiwalentna wymiana świadczenia pieniężnego zamawiającego za dostawę, usługę lub robotę budowlaną świadczone przez wykonawcę.

Z punktu widzenia kwalifikacji prawnej umowy w sprawie zamówienia publicznego istotne jest uzyskanie przez zamawiającego i wykonawcę określonego przysporzenia. Jeżeli skutek zawarcia umowy zamawiający i wykonawca nie uzyskują przysporzenia, brak jest podstaw do stosowania przepisów o zamówieniach publicznych.

Zgodnie ze stanowiskiem Urzędu Zamówień Publicznych: „Z odpłatnego charakteru zamówienia publicznego wynika, iż każda ze stron umowy ma uzyskać od drugiej strony określoną korzyść majątkową. Przy czym korzyścią zamawiającego ma być określona usługa, dostawa lub robota budowlana, a korzyścią wykonawcy wynagrodzenie za tę usługę, dostawę lub robotę budowlaną. Konsekwencją takiego ujęcia umowy w ramach pojęcia zamówienia publicznego jest ustalenie, że umowa taka będzie miała zawsze charakter umowy dwustronnie zobowiązującej, w której każda ze stron występować będzie w podwójnej roli wierzyciela i dłużnika. Tak rozumiane zamówienie publiczne obejmować będzie w głównej mierze umowy wzajemne, w których świadczenie jednej ze stron umowy stanowi ekwiwalent świadczenia drugiej strony (art. 487 § 2 k.c.). Wymóg odpłatności zamówienia publicznego oznacza zatem, że zamówieniem publicznym są tylko takie umowy, na podstawie których usługi, dostawy lub roboty budowlane (świadczenie wykonawcy) są wykonywane w zamian za wynagrodzenie ze strony zamawiającego (...). Z takiego układu wzajemnych relacji stron umowy wynika, iż w wyniku zamówienia publicznego zamawiający w zamian za określone przysporzenie ze strony wykonawcy (usługę, dostawę lub robotę budowlaną) sam dokonuje przysporzenia na rzecz wykonawcy. Istotne zatem z punktu widzenia kwalifikacji prawnej zamówienia publicznego jest uzyskanie przez każdą ze stron umowy określonego przysporzenia”.

Dla dokonania kwalifikacji prawnej danego zamówienia jako zamówienia publicznego, konieczna jest więc ocena, czy w danym stanie faktycznym łącznie zostały spełnione następujące warunki: umowa jest odpłatna, stronami umowy są zamawiający i wykonawca, a jej przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane.

Stosunek prawny, który łączyłby wykonawcę tłumaczenia przysięgłego (biuro tłumaczeń) choć nie we wszystkich elementach, ale wykazuje przeważające cechy stosunku zobowiązaniowego prawa cywilnego uregulowanego umową zawartą pomiędzy organem administracji publicznej (ZUS II Oddziałem w Warszawie), a tłumaczem przysięgłym, w tym w szczególności umowy odpłatnej.

Z samej ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego można wyinterpretować, że to umowa tłumacza ze zleceniodawcą lub zamawiającym jest podstawą wykonania tłumaczenia przysięgłego (wniosek z art. 16 ust. 1), a jedynie kwestia wynagrodzenia za wykonanie tłumaczenia przysięgłego jest uregulowana w sposób swoisty, gdyż zgodnie z przepisem art. 16 ust. 2 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego *Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, stawki wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego wykonane na żądanie podmiotów, o których mowa w art. 15, przy uwzględnieniu stopnia trudności i zakresu tłumaczenia.*

W przepisie tym zatem pojawia się pojęcie wynagrodzenia i mimo, że stawka wynagrodzenia za tłumaczenie przysięgłe wykonywane w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, na żądanie sądu, prokuratora, Policji oraz organów administracji publicznej jest stała i określona przepisami prawa powszechnie obowiązującego, to nie można uznać, iż określone wynagrodzenie nie stanowi określonej korzyści majątkowej dla wykonawcy usługi. W niniejszym przypadku korzyścią zamawiającego będzie wykonana usługa w postaci wykonania przez tłumacza przysięgłego poświadczenia przysięgłego tłumaczenia dokumentów w postępowaniu administracyjnym, a korzyścią wykonawcy wynagrodzenie za przedmiotową usługę, które jest określone tyle, że nie przez strony, tylko przepisami rozporządzenia.

Powołanego w uzasadnieniu pytania orzecznictwa, odnoszącego się do twierdzenia, że stosunek prawny pomiędzy organem, a powołanym przez ten organ tłumaczem, pomimo mieszanego charakteru, nie jest poddany cywilnoprawnej metodzie regulacji i nie jest to stosunek z zakresu prawa cywilnego –nie można jednoznacznie odnieść do przedmiotowego postępowania. Po pierwsze, sam Sąd Okręgowy w uzasadnieniu orzeczenia zwraca uwagę na mieszany charakter stosunków prawnych pomiędzy tłumaczem, a organem administracji tj. jest on zbliżony do cywilnoprawnego stosunku zlecenia z cechami administracyjnoprawnymi. Po drugie, w orzeczeniu mowa jest o innym organie – Policji, co do której stosuje się inne przepisy ustawy procesowej i w którym ma miejsce odmienny tryb postępowania w ramach którego jest powoływany tłumacz przysięgły do wykonania tłumaczenia.

Ponadto, należy zwrócić uwagę na brzmienie przepisu art. 91 ust. 2b ustawy prawo zamówień publicznych: *Zamawiający może ustalić stałą cenę lub koszt, jeżeli przepisy powszechnie obowiązujące lub właściwy organ określiły stałą cenę lub koszt. W takim przypadku ofertę wybiera się w oparciu o inne kryteria oceny ofert niż cena.*

Z brzmienia zacytowanego przepisu Pzp wprost wynika, że ofertę wybiera się w oparciu o inne kryteria oceny niż cena. Tym samym, jest uzasadnionym przyjmowanie stałej ceny na usługę tłumaczenia przysięgłego jeżeli tłumaczenia te są realizowane w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy na żądanie (zlecenie, zamówienie) organu administracji publicznej. Dla takiego przypadku powinien więc być stosowany art. 91 ust. 2b ustawy Pzp. Ponadto wartością dla takiego organu administracji publicznej jakim w tej sprawie jest Zamawiający są dodatkowe kryteria takie jak przede wszystkim czas realizacji tłumaczenia, czy ilość stron do przetłumaczenia, a także sankcje (np. kary umowne) w razie nie wykonania lub nienależytego wykonania usługi tłumaczenia przysięgłego, a te elementy stosunku prawnego pomiędzy organem a tłumaczem (biurem tłumaczeń) nadają temu stosunkowi cechę stosunku cywilnoprawnego opartego na autonomii woli stron. Zatem jak widać okoliczność, że tłumacz przysięgły – jak stanowi ustawa o zawodzie tłumacza przysięgłego w art. 15 – nie może (co do

zasady) odmówić wykonania tłumaczenia w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, na żądanie sądu, prokuratora, Policji oraz organów administracji publicznej a jego wynagrodzenie jest stałe, nie oznacza, iż samo sformułowanie żądania za takie wynagrodzenie przekreśla możliwość cywilnoprawnego uregulowania i zawarcia umowy z takimi podmiotami, której przedmiotem jest wykonywanie tłumaczeń przysięgłych na zlecenie takiego podmiotu. Tym bardziej, że z wyjątkiem wynagrodzenia inne elementy stosunku prawnego, jak np. termin jego wypłaty, termin wykonania i dostarczenia zamówienia, sposób odbioru dokumentów i ich zwrot, odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zamówienia stanowią elementy stosunku prawnego o charakterze umownym. Także sam zwrot zawarty w ustawie o zawodzie tłumacza o tym, że tłumacz nie może odmówić wykonania tłumaczenia na żądanie opisanych podmiotów nie oznacza, iż przesądza to o niemożności zastosowania umowy do czynności tłumaczenia przysięgłego czy wielu tłumaczeń przysięgłych i uregulowania współpracy mającej taki przedmiot na zasadzie umowy odpłatnej. Dodatkowo Zamawiający wskazuje, że ustawa Pzp w art. 4. wymienia wprost do jakich zamówień nie stosuje się ustawy. W katalogu tym nie jest wymienione postępowanie o udzielenie zamówienia na tłumaczenia tłumacza przysięgłego w ramach prowadzonego postępowania na podstawie ustawy przez organ administracji publicznej, wydający na ten cel przecież środki publiczne, co również przemawia za stosowaniem przepisów Pzp dla takiej usługi.

Wniosek nr 2

Pytanie nr 1 –

Czy w związku z nowelizacją ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego z 25 listopada 2004 r. (art. 18 ust 1a) dopuszczającą poświadczanie tłumaczeń kwalifikowanym podpisem elektronicznym i dopuszczającą Państwo taką formę realizacji tłumaczeń uwierzytelnionych?

Odpowiedź:

Zamawiający nie dopuszcza poświadczania tłumaczeń kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Pytanie nr 2 –

Załącznik nr 7 do SIWZ zawiera wzór Wykazu usług, czego Państwo nie wymagają. Nie ma zaś wzoru Wykazu osób.

Odpowiedź:

Zamawiający wyjaśnia, że załącznik nr 7 do SIWZ jest prawidłowy i należy go wypełnić zgodnie ze wzorem. Omyłka nastąpiła jedynie w tytule wzoru: zamiast „Wykaz usług” winno być „Wykaz osób”.

Pytanie nr 3 –

W załączniku nr 1 do SIWZ w pkt 7 zastrzegają Państwo cenę za tłumaczenie uwierzytelnione, którą Wykonawca ma zagwarantować, a która jest wyłącznie ceną za tłumaczenia. Spieszymy podkreślić, iż ceny z wymienionej ustawy i rozporządzenia obowiązują wyłącznie w relacji tłumacz=organ administracji publicznej. Zaś Wykonawca będzie występował jako pośrednik koordynujący wykonywanie tych tłumaczeń i koniecznym jest doliczenie do cen dodatkowych

kosztów tego procesu koordynacji i zarządzania. Wydaje się, że Zamawiający nie wziął tego pod uwagę przygotowując postępowanie. Czy rozważają Państwo zmiany w tym zakresie?

Odpowiedź:

Zamawiający podtrzymuje zapisy SIWZ.

Pytanie nr 4 –

W załączniku nr 1 do SIW w pkt 5 wymieniają Państwo języki, w których najczęściej pojawiają się potrzeby tłumaczeniowe. Prosimy o wskazanie jakie języki zawierają się w słowie "inne", by łatwiej było Wykonawcy przygotować realną kalkulację cenową.

Odpowiedź:

Zamawiający wyjaśnia, że w pozycji „inne” zawierają się tłumaczenia z języka chorwackiego, serbskiego, macedońskiego, bośniackiego, albańskiego, czarnogórskiego i rumuńskiego.

W związku z wyjaśnieniami treści SIWZ, zmianie na podstawie art. 38 ust. 4 ustawy Pzp ulega termin składania ofert:

W Rozdziale X ust. 8 i 13 SIWZ:

było:

„8. Ofertę należy złożyć w zamkniętej kopercie oraz oznakować w następujący sposób:

*„Oferta na wykonywanie przez tłumacza przysięgłego poświadczonego tłumaczenia tekstów dla
II Oddziału ZUS w Warszawie”*

numer sprawy 450000/271/13/2018-ZAP

nie otwierać przed dniem 05.10.2018 r. do godz. 09:00”

„13. Wykonawca może dokonać zmiany złożonej oferty pod warunkiem, że zamawiający otrzyma pisemne zawiadomienie o wprowadzeniu zmian przed terminem składania ofert. Powiadomienie o wprowadzeniu zmian musi być złożone wg takich samych zasad. Zmianę oferty należy złożyć w zamkniętej kopercie oraz oznakować w następujący sposób:

ZMIANA OFERTY

*„Oferta na wykonywanie przez tłumacza przysięgłego poświadczonego tłumaczenia tekstów dla
II Oddziału ZUS w Warszawie”*

numer sprawy 450000/271/13/2018-ZAP

nie otwierać przed dniem 05.10.2018 r. do godz. 09:00”

Po zmianie terminu składania ofert jest:

„8. Ofertę należy złożyć w zamkniętej kopercie oraz oznakować w następujący sposób:

*„Oferta na wykonywanie przez tłumacza przysięgłego poświadczonego tłumaczenia tekstów dla
II Oddziału ZUS w Warszawie”*

numer sprawy 450000/271/13/2018-ZAP
nie otwierać przed dniem **09.10.2018 r.** do godz. 09:00”

„13. Wykonawca może dokonać zmiany złożonej oferty pod warunkiem, że zamawiający otrzyma pisemne zawiadomienie o wprowadzeniu zmian przed terminem składania ofert. Powiadomienie o wprowadzeniu zmian musi być złożone wg takich samych zasad. Zmianę oferty należy złożyć w zamkniętej kopercie oraz oznakować w następujący sposób:

ZMIANA OFERTY

„Oferta na wykonywanie przez tłumacza przysięgłego poświadczanego tłumaczenia tekstów dla
II Oddziału ZUS w Warszawie”

numer sprawy 450000/271/13/2018-ZAP
nie otwierać przed dniem **09.10.2018 r.** do godz. 09:00”

W Rozdziale XI ust. 1 i 4 SIWZ:

było:

„1. Termin składania ofert wyznaczono do dnia **05.10.2018 r.** do godz. 08:30.

„4. Publiczne otwarcie ofert nastąpi w dniu **05.10.2018 r.** o godz. 09:00, w siedzibie zamawiającego – ul. Podskarbińska 25, pok. 433.”

Po zmianie terminu składania ofert jest:

„1. Termin składania ofert wyznaczono do dnia **09.10.2018 r.** do godz. 08:30.

„4. Publiczne otwarcie ofert nastąpi w dniu **09.10.2018 r.** o godz. 09:00, w siedzibie zamawiającego – ul. Podskarbińska 25, pok. 433.”

Zamawiający informuje, że oferty należy złożyć z uwzględnieniem powyższych wyjaśnień treści SIWZ.

DYREKTOR ODDZIAŁU

dr Grażyna Szczęsna

Adresaci:

Wykonawcy, którzy złożyli wnioski
o wyjaśnienie treści SIWZ oraz wszyscy zainteresowani
– informacja zamieszczana
na stronie internetowej Zamawiającego www.zus.pl

GŁÓWNY SPECJALISTA

Adam Konopka